

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania K. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanej Ż. K.
o ustalenie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu,
rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 września 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 14 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa 837/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od K. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 13 grudnia 2019 r., powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U z 2022 r., poz.1009) w związku z art. 83 § 1 k.c. stwierdził, że K. M. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od 1 października 2017 r. jako pracownik u płatnika składek Ż. K..

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 15 października 2020 r. oddalił odwołanie ubezpieczonej od powyższej decyzji.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2021 r., oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 83 § 1 k.c. oraz art. 22 § 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu że o pozorności stosunku pracy świadczy:

- a. brak wykształcenia kierunkowego w zakresie księgowości, przy wykonywaniu pracy w księgowości,
- b. brak potrzeby zatrudnienia dodatkowej osoby przez pracodawcę,
- c. brak materialnych efektów pracy w postaci wytworzonych dokumentów, podpisów, dowodów przyjmowania dokumentów od klientów, księgowania do systemu, spinania dokumentów do teczek czy też numerowania deklaracji, podczas gdy z art. 22 k.p. w żaden sposób nie wynika, aby istotnym elementem stosunku pracy były jej efekty materialne.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona uzasadniona w stopniu oczywistym, gdyż zaskarżony wyrok rażąco narusza prawo. Wadliwość orzeczenia Sądu Apelacyjnego, przejawia się w rażącym naruszeniu prawa materialnego - art. 83 § 1 k.c. oraz art. 22 § 1 k.p., polegającym na przyjęciu, iż o pozorności stosunku pracy odwołującej się - jako osoby wykonującej prace księgowe - świadczy:

- a. brak materialnych efektów pracy w postaci wytworzonych dokumentów, podpisów, dowodów przyjmowania dokumentów od klientów, księgowania do systemu, spinania dokumentów do teczek czy też numerowania deklaracji świadczy o pozorności umowy o pracę, podczas gdy z art. 22 k.p. w żaden sposób nie wynika, aby istotnym elementem stosunku pracy były jej efekty materialne,
- b. brak wykształcenia kierunkowego w zakresie księgowości przy wykonywaniu pracy księgowej,
- c. brak potrzeby zatrudnienia dodatkowej osoby przez pracodawcę.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od odwołującej się na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do powoływanej w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczności, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku (którą Sąd Najwyższy jest związany na mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że mimo zawarcia umowy o pracę oraz wypełnienia formalności z tym związanych - strony nie miały zamiaru tej umowy realizować i faktycznie nie miało miejsce świadczenie pracy w reżimie pracowniczym. Do tego wniosku doprowadziły Sąd Apelacyjny, między innymi, takie okoliczności jak: brak materialnych efektów pracy, brak wykształcenia kierunkowego w zakresie księgowości przy wykonywaniu pracy księgowej, brak potrzeby zatrudnienia dodatkowej osoby przez pracodawcę. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że oświadczenie woli stron złożone zostało jedynie dla pozoru (art. 83 § 1 k.c.).

Należy wyjaśnić, że pozorność czynności prawnej jest okolicznością faktyczną niepodlegającą kontroli kasacyjnej w ramach podstawy określonej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 9/96, OSNAPIUS 1997 nr 11, poz. 201; z dnia 23 stycznia 1997 r., I CKN 51/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 79; z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 91/00, LEX nr 52450; z dnia 3 marca 2006 r., II CK 428/05, LEX nr 180195; z dnia 18 maja 2006 r., II UK 164/05, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2006 nr 9, s. 33 oraz z dnia 5 czerwca 2009 r., I UK 21/09 (LEX nr 515699).

Tymczasem skarżący chce, aby Sąd Najwyższy ocenił trafność ustalenia faktycznego o pozorności umowy o pracę, wywodząc, że przywołane okoliczności nie mogą prowadzić do takiego wniosku. Tym samym postawione zarzuty kasacyjne i oparte na nich twierdzenia o oczywistej zasadności skargi, choć odwołują się do naruszenia prawa materialnego, w rzeczywistości kontestują podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku, wskazując, że wyżej wymienione i powołane przez Sąd Apelacyjny okoliczności nie mogą prowadzić do wniosku, że strony umowy o pracę złożyły oświadczenia woli dla pozoru.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]